

Seleksjonsteknikk kan videreutvikles

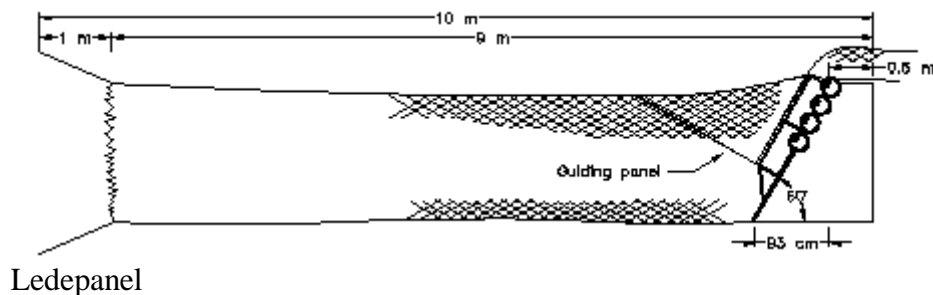
Resultatene av tre års forsøk med seleksjonsrist i industritrålfisket i Nordsjøen viser at det er mulig å lage et seleksjonssystem for bruk i industritrålfisket etter øyepål.

En innføring av ristteknologi i industritrålfisket i Nordsjøen kan bidra til en positiv utvikling av selektive trålredskaper i Nordsjøen. Det ligger imidlertid mye arbeid i å utvikle ristsystemet for at det skal kunne brukes i kommersielt fiske.

Den største utfordringen når det gjelder industri-trålfisket i Nordsjøen er likevel hvordan hele fisket skal forvaltes. Foreløpig er lønnsomheten i industritrålfisket avhengig av bifangsten. For å utvikle et selektivt industritrålfiske i Nordsjøen med minimal innblanding av uønskede arter og størrelser, vil det være nød-vendig å anvende den nye seleksjonsteknologien sammen med kunnskap om vertikalvandring, årstidsvandring og vekst, i en samlet fangst- og forvaltningsstrategi.

Mister øyepålfangst for å sikre hyserekruttering

Gjennom de tre årene forsøkene har blitt utført, har det stadig foregått en utvikling av utstyret for å få bedre seleksjon. I juni 1997 ble det gjort forsøk med en norsk og en færøysk industritrål. Seleksjonsristene ble montert med en vinkel på 65 grader i forlengelsen av trålene. Ristene hadde forskjellig spilavstand, 25, 22 og 19 mm, for å sortere ut fisk som var større enn spileavstanden. Utsortert fisk gikk i en egen oppsamlingspose. Det ble gjort omfattende observasjoner, blant annet med video, for å se på risten, ulike typer ledepanel og fiskens atferd.



Ut fra resultatene i 1997 ble det i 1998 og 1999 gjort forsøk med en forbedret versjon av ristsystemet. Risten ble montert med en vinkel på ca. 60 grader. For å unngå slakt lin rundt risten, med påfølgende opphoping av fisk som var et problem på det første toktet, ble det brukt en noe mindre nettseksjon for montering av risten. For å sikre at kontakten mellom fisk og rist er best mulig, ble det nå brukt et fast montert ledenett foran risten.

I forsøkene i 1997 lyktes man å redusere innblandingen av hyseyngel med 57 prosent mot å miste 17 prosent av øyepålen.

I mai 1998 ble det forsøkt med en forbedret versjon av ristsystemet. Bare den norske trålen (EXPO, 1200 masker) ble brukt, og risten ble montert med en vinkel på 60 grader. For at mest mulig fisk skulle gå gjennom risten, ble det montert et fast ledenett foran risten. Ut fra

erfaringene i 1997 ble det bare brukt 22 mm spilavstand. I vestkanten av Norskerenna ved Osebergfeltet, på dyp rundt 175 meter, greidde man å redusere innblandingen av hyse med ca. 75 prosent, samtidig mistet man bare 10 prosent av øyepålen. Forbedringen fra året før var betydelig, og totalt ble om lag 95 prosent av all konsumfisken i vekt utsortert. I 1999 ble forsøkene videreført i månedsskiftet september/oktober med dårligere sortering enn i mai året før. Utsortering ble i gjennomsnitt på bare 25 prosent, mens tapet av øyepål ble ytterligere redusert til 6 prosent og tapet av kolmule ble på 21 prosent. Årsaken var at fangstene i mai 1998 bestod hovedsakelig av hyse mellom 15 og 22 cm. Høsten 1999 var hysa stort sett mellom 7 og 15 cm. Med tanke på utsortering av hyseyngel skulle spileavstanden i rista vært mindre på denne årstid. Det ville imidlertid medført økt tap av de arter som fiskerne er ute etter, hovedsakelig øyepål og kolmule.

Stor bifangst i industritrålfisket i Nordsjøen

Nordsjøen har et rikt og variert fiskeliv der tobis og øyepål er eksempler på typiske byttedyr. Torsk, sei og hvitting er de viktigste rovfiskene som blant annet lever av småfisk. I Nordsjøen har det utviklet seg et betydelig fiske etter blant annet tobis og øyepål, vassild og kolmule, som utgjør råstoff for fiskemelproduksjonen i Norge og Danmark.

Av en årlig total fiskefangst fra Nordsjøen på mellom to og tre millioner tonn, utgjør tobis og øyepål 30 - 50 prosent. Fisket etter tobis og øyepål foregår utelukkende med småmasket trål og betegnes som industritrålfiske.

De viktigste industrifiskartene er øyepål, kolmule, vassild, strømsild, hvitting, flatfisk til industri, taggmakrell, nordsjøsild og makrell. De to siste artene blir også fisket til konsum. Andre viktige konsumfiskarter er hyse, sei, torsk, lange, brosme, breiflabb, flatfisk til konsum, steinbit, lysing, uer og kreps.

I industritrålfisket er det uunngåelig at det ikke blir tatt bifangster av konsumfisk både over og under tillatt minstemål. Fisket er ikke kvoteregulert, og bifangster av konsumfisk som torsk, hyse og sei i øyepålfisket er tillatt med inntil 20 prosent av totalvekten av den fangsten. I tobisfisket, som foregår i områder med lite konsumfiskyngel, er det tillatt med en bifangst på 10 prosent. Samme prosenten gjelder også for øyepålfisket i Skagerrak.

I fisket etter øyepål har fiskerne problemer med å overholde regelverket. Langs Norskerenna er det stor bifangst av voksen sei, småtorsk og hvitting. På feltene lenger vest kan bifangsten av hvitting og hyse være enda større.

I prosjektet "Selektiv industrifisketrål" har havforskningsinstituttene i Færøyene, Danmark og Norge samarbeidet om å finne bedre redskapsløsninger for å få mer bærekraftige fiskerier i Nordsjøen.

I det første forsøket med sorteringsrist i industritrål i 1997 lå de gjennomsnittlige fangstene av hyseyngel på 2590 per tråltime. Dersom dette er representativt, viser det at industrifisketrålingen gir store utslag på rekrutteringen til hysebestanden i området.

Kontaktperson: Kurt Kvalsvik, Havforskningsinstituttet, Fangstseksjonen,
Postboks 1870 Nordnes, N-5817 Bergen. Telefon: +47 55 23 85 00.
Faks: +47 55 23 68 30. E-post: Kurt.Kvalsvik@imr.no